

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**ПРОГРАМА
ВСТУПНИХ ВИПРОБУВАНЬ**

Соціальна робота

(назва дисципліни)

освітній ступінь «магістр»

(«бакалавр», «магістр»)

(на основі освітнього ступеня «бакалавр», «магістр»,
«освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліст»)

231 Соціальна робота

галузь знань 23 Соціальна робота

(форма навчання - денна, заочна)

(денна, заочна)

Ізмаїл – 2024

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма вступного іспиту з дисципліни «Соціальна робота» розроблена для абітурієнтів спеціальності 231 Соціальна робота, галузь знань 23 Соціальна робота. Програма вступного випробування базується на державному стандарті освіти з підготовки фахівців освітнього ступеня «магістр».

Мета вступного екзамену з Соціальної роботи – перевірка знань та вмінь абітурієнтів, які вступають для здобуття ступеня «магістр» на основі освітнього ступеня «бакалавр», «магістр», «освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліст»).

Абітурієнт повинен **знати**:

1. Реалії та перспективи наукових та культурних досягнень світової цивілізації з уважним ставленням до різних культур, релігій, прав народів і людей, ідеї збереження миру;
2. Розумітися на зовнішній та внутрішній політиці держави, її історії, специфіці розвитку та захисту інтересів країни, аналізувати історичні процеси, події, факти й інтерпретувати їх в інтересах держави й особистості;
3. Критично оцінювати і прогнозувати політичні, економічні, педагогічні, екологічні, культурні та інші події і явища на підставі відповідного обсягу знань;
4. Аналізувати соціально-педагогічну спрямованість господарської діяльності в державі;
5. Засвоювати та виконувати норми законодавства, захищати свої права, сприяти розв'язанню правових ситуацій учнями та членами їх родин;
6. Послугуватися на рівні професійного і побутового спілкування державною та засвоєними іноземними мовами з використанням фахової інформації з іншомовних джерел;
7. Засвоювати новітні знання з педагогіки, лінгводидактики, мовознавства, літературознавства, а також прогресивні інформаційні технології та різноманітні інновації в освітянській діяльності з оперативним використанням інформаційних джерел у педагогічній діяльності;
8. Координувати організаційно-творчі зв'язки з освітянами, брати участь у проведенні спільних заходів;

Абітурієнт повинен **вміти**:

1. Дотримуватися загальноприйнятих норм поведінки і моралі в міжособистісних стосунках, виховувати професійні якості, які б відповідали нормам педагогічної етики та етикету;
2. Створювати соціально-економічні стосунки між членами трудового колективу на правовій основі та демократичних принципах;
3. Прогнозувати психологічні зміни в колективі, враховувати індивідуальні риси особистості;
4. Спрямовувати діяльність трудового колективу до виконання вимог і умов аудиторії педагогічного впливу: налагоджувати та підтримувати постійні творчі зв'язки з іншими педколективами, закладами мікрорайону;
5. Обґрунтовувати рішення і вибір стратегії діяльності педколективу з урахуванням загальнолюдських цінностей, освітніх, особистісних, суспільних державних та виробничих інтересів;
6. Визначати пріоритетні напрями соціальних процесів, які відбуваються в

суспільстві, пропагувати їх серед учнівських, батьківських, педагогічних колективів;

7. Вести організаційно-масові заходи, спрямовані на вдосконалення педагогічної та літературно-пропагандистської роботи;

8. Постійно поліпшувати якість своєї професійно-творчої діяльності, прогнозувати шляхи її вдосконалення;

9. Використовувати у своїй педагогічній, інформаційно-аналітичній діяльності прогностичні моделі організаційно-творчого процесу;

10. Здійснювати пошук нової інформації, графічної, звукової та відеоінформації;

11. Використовувати методику складання фахової документації, дотримуючись норм сучасної української літературної мови.

Форма проведення екзамену – *письмова (тест)*.

Структура. Варіант тесту вступного іспиту складатиметься з 40 тестових завдань, які передбачають комплексну перевірку знань. Кожна правильна відповідь оцінюється в 5 балів. Максимум можна набрати – 200 балів.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ АБИТУРІЄНТІВ

Рівень	Максимальна кількість балів (за 200-бальною шкалою)	Критерії оцінювання
Високий	185,0-200,0	виявлення абітурієнтом всебічного системного і глибокого знання програмного матеріалу; чітке володіння понятійним апаратом, методами, методиками та інструментарієм, передбаченими програмою дисципліни; уміння використовувати їх для розв'язання як типових, так і нетипових практичних ситуацій, виявлення творчих здібностей у розумінні, викладі і використанні навчального програмного матеріалу; ґрунтовне засвоєння основної і додаткової літератури
Достатній	155,0-180,0	виявлення абітурієнтом глибокого засвоєння програмного матеріалу, основної літератури, вільного володіння понятійним апаратом, уміння використовувати теоретичні знання у розв'язанні типових і нетипових практичних ситуацій при мінімальній кількості помилок
Середній	125,0-150,0	виявлення абітурієнтом знань основного програмного матеріалу, засвоєння в основному змісті понятійно-термінологічного апарату, володіння необхідними методами, методиками та інструментарієм, передбаченими програмою; вміння використовувати їх для розв'язання типових ситуацій із допущенням окремих помилок
Початковий	100,0-120,0	виявлення абітурієнтом значних прогалин у знаннях

		основного програмного матеріалу; володіння окремими поняттями; методиками та інструментами з допущенням при їх використанні значної кількості помилок
--	--	---

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

«Соціальна робота»

Тема: Соціальна робота як наука про розвиток особистості в соціумі.

Поняття соціальної роботи. Об'єкт та суб'єкт соціальної роботи. Завдання соціальної роботи. Функції соціально-педагогічної роботи. Взаємозв'язок соціальної роботи з іншими науками.

Соціалізація як базова категорія соціальної роботи. Механізми соціалізації. Вплив соціального середовища на розвиток особистості. Поняття соціальної адаптації. Поняття та види реабілітації. Класифікація соціальної допомоги, як виду діяльності.

Тема: Зміст та структура соціальної роботи.

Сучасні підходи до розуміння соціальної роботи. Структура соціальної роботи. Мета і завдання соціальної роботи. Функції соціальної роботи. Характеристика суб'єктів і об'єктів соціальної роботи. Класифікація принципів соціальної роботи. Сутність принципів соціальної роботи. Психолого-педагогічні принципи в соціальній роботі. Організаційні та специфічні принципи соціальної роботи.

Тема: Сім'я як об'єкт соціальної роботи.

Сім'я як мала група та соціальний інститут. Соціалізуючі функції сім'ї. Параметри сім'ї. Функції сім'ї як соціального інституту. Типологія сімей. Поняття батьківства та батьківської позиції. Стилі батьківства, їх вплив на формування особистості дитини. Напрями соціально-педагогічної роботи з сім'єю.

Тема: Соціальна робота у загальноосвітніх закладах.

Функціональні обов'язки фахівця соціальної сфери в закладах освіти. Структура, форми, зміст соціальної роботи в освітніх закладах.

Тема: Соціально-педагогічна робота з дітьми вулиці.

Соціальний портрет дітей-вулиці. Історичний аспект проблеми дитячої безпритульності у порівнянні з дитячою безпритульністю 20-х років. Категорії дітей-вулиці. Основні напрями, форми і методи соціальної роботи з безпритульними та бездоглядними дітьми.

Тема: Соціальна робота з особами з функціональними обмеженнями.

Аналіз ставлення суспільства до людей з особливими потребами. Соціальні проблеми людей з особливими потребами в Україні. Можливості реабілітації осіб з фізичними і психічними вадами в Україні. Термінологія соціального працівника у роботі з клієнтами, що мають особливі потреби. Рефлексивна та індивідуальна моделі роботи. Соціальна модель соціальної роботи з людьми з особливими потребами. Основні напрями, форми і методи соціальної реабілітації осіб з функціональними обмеженнями.

Тема: Соціальна робота з особами похилого віку.

Особливості соціальної політики щодо осіб похилого віку в Україні. Періоди та типи старості. Соціальні та психологічні проблеми осіб похилого віку та їх зв'язок із віковими психофізіологічними особливостями. Соціальна робота з людьми похилого

віку в Україні та можливі перспективи її розвитку. Основні обов'язки соціального працівника у роботі з особами похилого віку. Компетентність соціального працівника у роботі з клієнтами літнього віку. Функціонування закладів системи соціального обслуговування клієнтів літнього віку. Особливості соціальної роботи з людьми похилого віку в інституціях. Специфіка та зміст діяльності територіальних центрів в Україні. Принципи, форми і методи соціальної роботи з клієнтами похилого віку.

Тема: Соціальна робота у сфері зайнятості населення.

Визначення правового статусу безробітного. Соціальні та психологічні проблеми безробітних. Особливості соціальної політики щодо безробітних в Україні. Державні та недержавні агенції зайнятості. Профорієнтаційна робота з молоддю у державній службі зайнятості. Працевлаштування безробітних.

Тема: Соціальна робота з дітьми-сиротами та дітьми, які залишилися без піклування дорослих.

Правовий статус дітей-сиріт та дітей, залишених без піклування дорослих в Україні. Соціальний захист дітей сиріт та дітей, залишених без піклування дорослих. Соціальна реабілітації та реінтеграція дітей-сиріт і дітей, залишених без піклування дорослих. Форми і методи утримання, виховання, соціальної реабілітації та реінтеграції дітей-сиріт і дітей, залишених без піклування дорослих.

Тема: Соціальна робота з сім'ями, що опинились у складних життєвих обставинах.

Життєдіяльність сім'ї як об'єкт соціальної роботи. Поняття „складні життєві обставини”. Класифікація сімей, що перебувають у складних життєвих обставинах. Основні напрями соціальної роботи з сім'ями, що перебувають у складних життєвих обставинах. Форми і методи соціальної роботи з сім'ями, що перебувають у складних життєвих обставинах. Взаємодія соціальних служб в процесі надання соціальних послуг сім'ям, що опинились у складних життєвих обставинах.

Тема: Основні напрями соціальної роботи з молоддю в Україні.

Правовий статус молоді в Україні. Соціалізація молоді як об'єкт соціальної роботи. Категорії молодих людей, що потребують соціальної допомоги і підтримки. Правові засади соціальної роботи з молоддю в Україні. Основні напрями соціальної роботи з молоддю в Україні. Взаємодія соціальних служб у процесі надання соціальних послуг молоді.

Тема: Соціальна робота з соціально дезадаптованими дітьми та підлітками.

Ознаки соціальної дезадаптації та схильності до девіантної поведінки у дитини. Девіантна поведінка неповнолітніх як соціальна і педагогічна проблема. Прояви девіантної поведінки дітей та підлітків. Типологія дітей, схильних до девіантної поведінки. Корекційний та реабілітаційний та відновний підходи при роботі з соціально-дезадаптованими дітьми. Основні напрями соціальної роботи з неповнолітніми, схильними до девіантної поведінки. Форми і методи соціально-педагогічної роботи з дітьми з девіантною поведінкою. Соціально-педагогічна робота з сім'ями дітей, схильних до девіантної поведінки. Система соціально-педагогічної роботи з дітьми з девіантною поведінкою в Україні.

Тема: Соціальна профілактика протиправної поведінки.

Сутність протиправної поведінки. Чинники протиправної поведінки та передумови правопорушень. Формування схильності до протиправної поведінки. Сутність соціальної профілактики протиправної поведінки. Види та рівні соціальної

профілактики протиправної поведінки. Моделі соціальної профілактики протиправної поведінки Організація профілактичної роботи щодо правопорушень. Технології загальної, спеціальної та індивідуальної профілактики протиправної поведінки. Профілактична і корекційна робота з делінквентною групою.

Тема: Соціальна профілактика адиктивної поведінки

Адиктивна поведінка як соціальне відхилення і як відхилення від психологічної норми. Види адикцій. Ознаки адиктивної поведінки. Причини і механізм формування адиктивної поведінки. Соціальні і особистісні наслідки адиктивної поведінки.

Сутність соціальної профілактики адиктивної поведінки. Моделі соціальної профілактики адиктивної поведінки. Напрями, форми і методи соціальної профілактики адиктивної поведінки.

Тема: Соціальна реабілітація осіб, яким властива адиктивна поведінка

Сутність адикції. Етапи формування адиктивної поведінки. Ситуативна, психологічна і фізіологічна залежність. Групи ризику формування адикції. Вплив адиктивної поведінки на організм, психіку та взаємовідносини людини. Соціальні та особистісні проблеми залежної людини. Терапія адикції та соціальна реабілітація особи, якій властива адиктивна поведінка. Напрями, форми і методи соціальної реабілітації осіб, яким властива адиктивна поведінка. Особливості соціальної реабілітації осіб, які страждають від хімічних і нехімічних адикцій. Соціальна реабілітація залежних осіб в медичних закладах, соціальних службах, реабілітаційних центрах та терапевтичних спільнотах.

**Опорні питання до вступного комплексного іспиту
«Соціальна робота»**

1. Визначення соціальної роботи.
2. Основи соціальної педагогіки у громаді.
3. Мета та завдання соціальної роботи.
4. Кваліфікаційна характеристика фахівця соціальної сфери.
5. Класифікація методів соціальної роботи.
6. Об'єкти соціально-педагогічної роботи та їх характеристика.
7. Цінності соціальної роботи, як науки та практики.
8. Соціальна робота як наука про розвиток особистості в соціумі. Взаємозв'язок соціальної роботи з іншими дисциплінами.
9. Групова робота як метод соціальної роботи.
10. Соціальна робота у сфері зайнятості населення.
11. Соціальна профілактика як напрям соціально-педагогічної роботи.
12. Організація роботи по зменшенню шкоди серед груп ризику зараження хворобами, що передаються статевим шляхом та ВІЛ.
13. Соціальне піклування як напрям соціально-педагогічної роботи.
14. Соціальна робота з особами, які здійснили спробу суїциду.
15. Соціальна робота з сім'ями, що опинились у складних життєвих обставинах.
16. Соціальна реабілітація осіб, яким властива адиктивна поведінка.
17. Соціальна робота з дітьми-сиротами та дітьми, які залишилися без піклування дорослих.
18. Соціальна профілактика правопорушень.

19. Соціальна реабілітація як напрям соціально-педагогічної роботи.
20. Соціальна робота з особами, схильними до правопорушень.
21. Соціальна профілактика адиктивної поведінки.
22. Соціальна робота з особами похилого віку.
23. Соціальна профілактика суїцидальної поведінки.
24. Соціальна робота з особами з функціональними обмеженнями.
25. Провідні категорії соціальної роботи.
26. Профілактика хвороб, що передаються статевим шляхом та ВІЛ.
27. Сфери та напрямки діяльності соціального працівника.
28. Соціальна реабілітація ВІЛ-інфікованих.
29. Технологія індивідуальної роботи з клієнтом.
30. Основні напрямки соціальної роботи з молоддю в Україні.
31. Поняття «клієнт» у соціальної роботи.
32. Соціальна робота з неповнолітніми, яким властива девіантна поведінка.
33. Професійні якості фахівця соціальної сфери.
34. Соціалізація особистості: зміст, умови, механізми.
35. Основні функції фахівця соціальної сфери.
36. Форми соціально-педагогічної діяльності із сім'єю.
37. Об'єкти і суб'єкти соціальної роботи.
38. Соціальна робота у закладах освіти.
39. Процес соціальної роботи з клієнтом.
40. Соціальна робота з дітьми вулиці.
41. Соціальна робота як наука про розвиток особистості в соціумі.
42. Принципи соціальної роботи.
43. Завдання та функції соціальної роботи.
44. Взаємозв'язок соціальної роботи з іншими науками.
45. Соціалізація як базова категорія соціальної роботи.
46. Механізми соціалізації.
47. Вплив соціального середовища на розвиток особистості.
48. Поняття соціальної адаптації.
49. Поняття та види соціальної реабілітації.
50. Класифікація соціальної допомоги.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна:

1. Бегаль О. Сутність соціальної роботи: теоретико-методологічні принципи дослідження URL:http://www.zgia.zp.ua/gazeta/VISNIK_55_81.pdf
2. Вступ до спеціальності «Соціальна робота» : конспект лекцій (2017)/ укладач: В. П. Павленко. Суми : Сумський державний університет. 84 с.
3. Карпенко О.Г. (2015) Теорія і практика соціальної роботи: навчальний посібник/ О.Г. Карпенко, Н.Ф. Романова. К.: Видавничий Дім «Слово». 408 с.
4. Семигіна Т. (2020) Сучасна соціальна робота. Київ: Академія праці, соціальних відносин і туризму. 275 с.

5. Соціальна робота. Теорія і практика. (2023). / Лукашевич М.П., Семигіна Т.В. Підручник. 2-ге вид. Каравела. 368 с. т. 2023 р.
6. Соціологія соціальної роботи. (2024). Лукашевич М.П. та ін. Навч. посібник. Каравела. 210 с.

Додаткова:

1. Офіційний сайт Президента України
http://www.president.gov.ua/topics/prior_eurochoice/
2. Офіційний сайт Уряду України <http://www.kmu.gov.ua/>
Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України <http://www.mon.gov.ua>

Інтернет-джерела

1. www.accreditation-decouncil.com.
2. www.bologna-berlin2003.de/pdf/bologna_declaration.pdf.
3. www.bologna-berlin2003.de/pdf/prager_kommunique.pdf.
4. www.enga.net.
5. [www.tspu.edu.ua/ресурси/кредитно-модульна система](http://www.tspu.edu.ua/ресурси/кредитно-модульна_система).
6. www/Socgum.mdpu.org.ua

Програму вступних випробувань розглянуто та затверджено
на засіданні кафедри права і соціальної роботи
(протокол № 11 від 12 квітня 2024 р.)

Завідувач кафедри

доцент Метіль А.С.